

- sights for a Digital Transformation. *European Public & Social Innovation Review*, 8(1), 20–38.
<https://doi.org/10.31637/epsir-2023-233>
- State of Digital Communications 2025. <https://connecteurope.org/insights/reports/state-digital-communications-2025>
- Suranto, B., Kovač, N., Haryono, K., et al. (2025). State of digitalization in the Southeast Asia region – bibliometric analysis. *Quality & Quantity*.
<https://doi.org/10.1007/s11135-025-02296-3>
- Sustaining America's technology preeminence. Deloitte Center for Government Insights. <https://www.deloitte.com/us/en/insights/industry/government-public-sector-services/america-pole-position-future-technology-predictions.html>
- Wysokińska, Z. (2021). A Review of the Impact of the Digital Transformation on the Global and European Economy. *Comparative Economic Research. Central and Eastern Europe*, 24(3), 75–92.
<https://doi.org/10.18778/1508-2008.24.22>
- Науковий керівник – Довгаль О. А.,**
 доктор економічних наук, професор,
 професор кафедри міжнародних економічних відносин
 Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

УДК 339.92:339.5(477:438)(045)
 JEL: F02; F15; F23; F62
 DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-10-84-93>

АНАЛІЗ І ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ УКРАЇНИ ТА РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА

©2025 ДАНЬКО Н. І., ІЗМАЙЛОВ О. І.

УДК 339.92:339.5(477:438)(045)
 JEL: F02; F15; F23; F62

Данько Н. І., Ізмайлов О. І. Аналіз і формування механізму торговельно-економічної взаємодії України та Республіки Польща

Механізм та інститути торговельно-економічної співпраці наразі відіграють значну роль у формуванні взаємовідносин країн. Для України, що зіштовхнулася з активним збройним конфліктом, співпраця з надійними партнерами є запорукою успіху розвитку національної економіки. Польща стала найбільшим торговельним партнером України за останні роки, що вказує на актуальність розвитку таких відносин. Предметом дослідження є механізм інституційного розвитку торговельної взаємодії між Україною та Польщею в умовах євроінтеграційних процесів. Метою роботи є обґрунтування ролі інституційної співпраці як ключового фактора розвитку економічних відносин між Україною та Польщею в контексті інтеграції України до Європейського Союзу та розробка механізму покращення економічної взаємодії. Завданням дослідження є аналіз поточного стану нормативно-правової бази, укладеної між Україною та Польщею задля подальшої розробки пропозицій, щодо її вдосконалення та гармонізації до загальноєвропейських норм, а також визначення потенційних можливостей розвитку української економіки на європейському ринку. Методи дослідження базуються на системному та аналітичному підході, методах логічного узагальнення, а також на структурно-функціональному аналізі нормативно-правової бази між Україною та Польщею. Визначено проблемні аспекти міждержавної взаємодії в різних галузях, що мають прямий вплив на двосторонні торговельно-економічні відносини між Україною та Польщею. Окремим результатом є формування комплексного механізму, що стосується багатьох галузей співпраці, задля покращення двостороннього товарообігу між Україною та Польщею. Даний механізм дає можливість не лише усунути недоліки двосторонньої договірної бази, але й створити інструменти практичного зміцнення співробітництва в умовах євроінтеграції. Його застосування може забезпечити прискорення руху товарів через кордон, покращити доступ українських виробників до ринку ЄС, активізувати інвестиційні проекти та сприяти інтеграції економічної інфраструктури двох країн. Інституційні механізми взаємодії дозволять укріпити фундамент для формування стійкої та конкурентоспроможної системи економічної співпраці між Україною та Польщею. Подальший розвиток партнерства пов'язується з цифровізацією процедур, гармонізацією законодавства з нормами ЄС і впровадженням інноваційних платформ, що визначають стратегічний напрям зміцнення позицій української економіки на європейському ринку.

Ключові слова: торговельно-економічне співробітництво, Україна, Польща, двосторонні угоди, європейська інтеграція, договірно-правова база, інституційні механізми, прикордонна взаємодія.

Табл.: 1. Бібл.: 24.

Данько Наталія Іванівна – кандидат економічних наук, доцент, завідувачка кафедри готельно-ресторанного бізнесу та харчових технологій, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (майдан Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

E-mail: n.danko@karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2977-6641>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorid=57212651876>

Ізмайлов Олександр Ільдарович – аспірант кафедри міжнародних економічних відносин та логістики, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (майдан Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

E-mail: oleksandr.izmailov@student.karazin.ua

UDC 339.92:339.5(477:438)(045)
 JEL: F02; F15; F23; F62

Danko N. I., Izmailov O. I. The Analysis and Formation of the Mechanism of Trade and Economic Interaction between Ukraine and the Republic of Poland

The mechanism and institutions of trade and economic cooperation currently play a significant role in shaping relations between countries. For Ukraine, which is facing an active armed conflict, cooperation with reliable partners is a key to the successful development of the national economy. Poland has become Ukraine's largest trading partner in recent years, highlighting the relevance of developing such relations. The subject of the study is the mechanism of institutional de-

velopment of trade interaction between Ukraine and Poland in the context of European integration processes. The aim of the work is to substantiate the role of institutional cooperation as a key factor in the development of economic relations between Ukraine and Poland in the context of Ukraine's integration into the European Union and to develop a mechanism for improving economic interaction. The objective of the study is to analyze the current state of the legal and regulatory framework established between Ukraine and Poland to further develop proposals for its improvement and harmonization with general European standards, as well as to identify potential opportunities for the development of Ukraine's economy in the European market. The research methods are based on a systematic and analytical approach, methods of logical generalization, and structural-functional analysis of the legal and regulatory framework between Ukraine and Poland. Problematic aspects of interstate interaction in various sectors, which have a direct impact on bilateral trade and economic relations between Ukraine and Poland, have been identified. A separate outcome is the creation of a comprehensive mechanism covering multiple areas of cooperation to enhance bilateral trade between Ukraine and Poland. This mechanism provides an opportunity not only to address the shortcomings of the bilateral contractual framework but also to create tools for practically strengthening cooperation in the context of European integration. Its implementation can accelerate the movement of goods across the border, enhance Ukrainian producers' access to the EU market, stimulate investment projects, and contribute to the integration of the economic infrastructure of the two countries. Institutional interaction mechanisms will help reinforce the foundation for establishing a stable and competitive system of economic cooperation between Ukraine and Poland. Further development of the partnership is linked to the digitalization of procedures, harmonization of legislation with EU standards, and the introduction of innovative platforms that set the strategic direction for strengthening the positions of the Ukrainian economy in the European market.

Keywords: trade and economic cooperation, Ukraine, Poland, bilateral agreements, European integration, contractual and legal framework, institutional mechanisms, cross-border interaction.

Tabl.: 1. Bibl.: 24.

Danko Natalia I. – PhD (Economics), Associate Professor, Head of the Department of Hotel and Restaurant Business and Food Technologies, V. N. Karazin Kharkiv National University (4 Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine)

E-mail: n.danko@karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2977-6641>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57212651876>

Izmailov Oleksandr I. – Postgraduate Student of the Department of International Economic Relations and Logistics, V. N. Karazin Kharkiv National University (4 Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine)

E-mail: oleksandr.izmailov@student.karazin.ua

Україна та Польща з часів незалежності України побудували тісні стратегічні відносини, важливою складовою яких є торговельно-економічне співробітництво. Стартом для цього співробітництва стало підписання 18 травня 1992 року базового Договору про добросусідство, дружні відносини та співробітництво [14].

Цей документ заклав політико-правові основи взаємодії двох країн у всіх сферах – від політики і безпеки до економіки та між громадянськими контактами. Відтоді двосторонній діалог набув інтенсивного характеру, що проявилось у створенні численних механізмів співпраці на різних рівнях – президентському, урядовому, парламентському та регіональному.

У сфері економіки держави запровадили змішану міжурядову комісію, галузеві робочі групи, а також постійно діючі форуми бізнесу. Республіка Польща стала першою країною, яка визнала незалежність України та надалі стабільно підтримувала її суверенітет і європейський вибір.

Сьогодні, на тлі євроінтеграційного поступу України та сучасних викликів, таких як повномасштабна війна Росії проти України, питання ефективності існуючих механізмів економічної співпраці з Польщею та відповідності договірної бази сучасним реаліям набувають особливої актуальності.

Польща є одним із ключових торговельних партнерів України в Європі та головним «вікном»

України до ринку ЄС. Польща входить до трійки найбільших імпортерів українських товарів у ЄС, а товарообіг між країнами у 2021–2023 рр. демонстрував зростання, попри вплив війни [8, с. 9–11].

Метою статті є аналіз торговельно-економічного співробітництва України та Польщі через призму еволюції їхньої договірної взаємодії, а також виявлення недоліків чинної договірно-правової бази та, на підставі цього, формування механізму поліпшення двостороннього економічного співробітництва.

Через польсько-український кордон пролягають основні логістичні шляхи експорту української продукції до ЄС, включно з альтернативними маршрутами для зерна та сталі в умовах блокади портів. Водночас інтенсифікація таких потоків висвітила низку проблем у прикордонній та митній взаємодії, потребу в цифровізації процесів та гармонізації регуляторних норм. Україна, здобувши статус кандидата на вступ до ЄС 2022, розпочала переговори про членство, що вимагає імплементації значної частини *acquis* ЄС [1, р. 53–54].

Польща в цьому процесі виступає і як адвокат України на європейській арені, і як безпосередній контрагент у двосторонніх програмах співпраці. Таким чином, дослідження еволюції та сучасного стану договірно-інституційної основи українсько-

польської економічної співпраці є своєчасним і потрібним для вироблення рекомендацій щодо її вдосконалення.

Проблематика українсько-польських відносин є предметом уваги істориків, політологів та економістів обох країн. Багато праць присвячено стратегічному партнерству України та Польщі, яке було оформлено в 1990-х роках і поглиблено у 2000-х (Сінкевич Є. Г. [23], Криштанович М. Ф. [17], Тарасенко В. [24], Мелекесцев К. І., Бут О. М. [18], Кривенко Н. [6], Петухова Є. [10] та інші).

Попри наявність численних досліджень, окремі аспекти торговельно-економічного співробітництва України та Польщі залишаються недостатньо висвітленими чи дискусійними. Актуальною та мало дослідженою є роль Польщі як посередника у знайомстві України з європейськими правилами (*acquis communautaire*). Хоча політичну підтримку Польщі на шляху України до ЄС широко висвітлено, практичні механізми передачі експертизи – такі як спільні комісії, тренінги, консультації – висвітлені недостатньо.

Зокрема, бракує аналізу ефективності таких інституцій, як згадана постійна конференція з євроінтеграції, або оцінки внеску польських експертів у впровадження європейських стандартів в Україні в галузі митних, технічних, санітарних стандартів тощо.

Також досі не вирішено багато практичних проблем реалізації існуючих угод. Так, мало уваги приділено тому, що двостороння договірна база має фрагментарний характер, де окремі домовленості укладалися різними відомствами, часом дублюючи одна одну або застарівуючи. Не до кінця зрозуміло, які угоди потребують актуалізації чи скасування через втрату чинності.

Розвиток торговельно-економічних відносин між Україною та Польщею від самого початку супроводжувався формуванням розгалуженої договірно-правової основи, яка не лише відображає зміну політичних та економічних пріоритетів сторін, а й адаптується до викликів інтеграційних процесів у Європі. Починаючи з базового Договору про добросусідство 1992 року, обидві держави поступово вибудовували архітектуру співробітництва, що охоплює ключові напрями: інвестиції, оподаткування, митна кооперація, прикордонна інфраструктура, цифрова взаємодія, технічне регулювання тощо.

Суттєвим чинником трансформації договірної моделі стала інтеграція Польщі до Європейського Союзу у 2004 році. Відтоді Польща почала виконувати не лише роль безпосереднього економічного партнера, а й функцію «трансмисійного механізму» у донесенні норм і практик ЄС до української економіки.

Особливо це простежується в контексті імплементації положень Угоди про асоціацію, функціонування режиму ПВЗВТ, а також у таких сферах, як митна цифровізація, гармонізація фіто-санітарних норм у агросекторі, технічне нормування тощо [7, р. 414].

Наразі структура українсько-польського економічного партнерства виходить за межі двостороннього виміру та тісно інтегрується в загальноєвропейський правовий простір. Про це свідчить поява нових документів, таких як угода АССА, план інтеграції до системи митниці, тощо (табл. 1).

Аналіз еволюції договірно-правової бази між Україною та Польщею свідчить про її поступове ускладнення та функціональне збагачення. Якщо в 1990-х роках переважали фундаментальні угоди, спрямовані на інституціоналізацію співпраці в базових сферах, таких як інвестиції, оподаткування, митна гармонізація, то з 2004 р., після вступу Польщі до Європейського Союзу, акценти поступово зміщуються в бік імплементації європейських норм та адаптації України до «*acquis communautaire*».

Польща, набувши нового правового статусу, стала не лише економічним партнером України, але й посередником у транскордонному поширенні регуляторної практики ЄС.

У другому десятилітті ХХІ століття договірна база доповнюється інструментами прикордонного та логістичного співробітництва, включно з програмою «Interreg» та окремими угодами щодо транскордонної інфраструктури.

Після підписання Угоди про асоціацію з ЄС Польща відіграє роль практичного імплементатора спільної торговельної політики, зокрема в частині технічного регулювання, сертифікації та митних процедур.

Останні роки характеризуються суттєвою цифровізацією правового регулювання співпраці: з'являються документи, що стосуються електронного підпису, електронного транзиту, довірчих послуг. Укладення угоди АССА у 2025 році та ініціатива зі створення українсько-польського цифрового митного коридору демонструють високий ступінь інтеграції інфраструктури та технологічних підходів обох країн [21, с. 104].

Незважаючи на широку договірно-правову базу та задекларовану партнерську модель відносин, у торговельно-економічній співпраці України та Польщі існує низка проблемних моментів. Ці недоліки стосуються як змісту правової бази, так і її практичної реалізації через інститути.

156 двосторонніх документів, накопичених за 30 років [14], формувалися нерівномірно та, часом,

Основні чинні торговельно-економічні та євроінтеграційні угоди між Україною та Польщею

Рік	Назва угоди	Сутність / вплив
1992	Договір про добросусідство, дружбу і співробітництво	Установлення політичної й економічної співпраці між державами
1994	Угода про взаємне сприяння та захист інвестицій	Національний режим, арбітраж, захист інвестора
1996	Угода про співпрацю у сфері митної справи	Гармонізація митних процедур, боротьба з контрабандою
2000	Угода про уникнення подвійного оподаткування	Податковий захист бізнесу, уникнення «податкових виделок»
2004	Вступ Польщі до ЄС	Зміна торговельного режиму Польщі, впливати на українські експорт / імпорт через спільну політику ЄС
2005	Спільна заява щодо підтримки євроінтеграції України	Декларативна підтримка вступу України до ЄС
2014	Угода про асоціацію Україна–ЄС	Впровадження ПВЗВТ, технічні гармонізації; Польща як імплементатор acquis
2015	Договір про транскордонне співробітництво	Логістика, прикордонна інфраструктура, спрощення митних процедур
2016	Спільне рішення ЄС про автономні преференції для України	Підтримка експорту агропродукції через польські кордони
2018	Участь у програмі Interreg	Прикордонна інфраструктура, агрологістичні хаби
2022	Угода про взаємне визнання електронних довірчих послуг	Синхронізація е-підписів, довірчих сертифікатів між країнами
2023	Меморандум «Солідарні шляхи»	Координація харчового й аграрного експорту через польські транспортні вузли
2024	План інтеграції України до системи NCTS	Цифровий транзит, е-процедури, єдиний електронний митний режим
2024	Угода ACCA (ACAA)	Визнання відповідності українських промислових товарів технічним стандартам ЄС, спрощення доступу до ринку
2025	Запланована угода про українсько-польський цифровий митний коридор	Повна цифровізація транзиту, інтеграція eTIR, eCMR, визнання SPS-сертифікацій

Джерело: складено авторами за [1; 4; 12–14].

без системної ревізії на актуальність. Деякі ранні угоди були разовими або мали обмежений строк дії.

Польща виступає найбільшим торговельним партнером України, імпортує до України 9,88% та експортує 11,28% продукції. Саме ці показники вказують на важливість аналізу механізмів покращення торговельного співробітництва та про збільшення інтегрованості української економіки до загальноєвропейської [15].

Частина з них втратила чинність чи була замінена новішими, тому, без офіційного денонсування, виникла ситуація «накладання» норм. Наприклад, дія угоди 1997 р. про лібералізацію торгівлі фактично припинилася після 2004 р., через вступ Польщі в ЄС, але формально вона не була денонсована [14].

Попри велику кількість угод, деякі нові сфери співробітництва довгий час залишалися без прямих договорів. Так, щодо цифрової економіки та IT, – лише у 2024 р. вперше підписано меморандуми про співпрацю в цифровій галузі [19]. Раніше цей сектор випадав з двосторонніх рамок, хоча обидві країни мають великий потенціал колективної співпраці у галузі цифрових технологій.

Відсутність повноцінної угоди про спільну експлуатацію інфраструктури гальмує практичну реалізацію, наприклад, ідеї про спільне управління залізничним транзитом. Також немає окремого двостороннього документа про взаємне визнання водійських документів чи кваліфікацій, що стало відчутно після масової міграції українців до Польщі.

Спільний прикордонний контроль – ще один проблемний момент, бо угода по ньому підписана ще у 2001 р., але фактично довгі роки працював спільний контроль тільки на двох пунктах для автобусів. Лише війна та криза з чергами на кордоні у 2022 р. спонукали масштабувати цю ідею. Але й тут були лише тимчасові рішення, як-от спільні огляди на кількох КПП, а постійна угода про спільний контроль досі не доведена до підписання.

Попри формальні домовленості про співробітництво в стандартизації та сертифікації, на практиці існує чимало бар'єрів нетарифного характеру. Польща як член ЄС застосовує єдині стандарти, і продукція з України мусить їм відповідати [2, р. 86–87].

Схожа ситуація із взаємним визнанням електронних підписів, дипломів тощо. Тут поки рішення фрагментарні, бо у 2022 р. Польща в односторонньому порядку визнала українські водійські посвідчення для біженців, а от професійні кваліфікації були визнані частково, через проходження процедури спрощених екзаменів.

Щодо санітарних документів, Польща не визнає автоматично українські сертифікати якості продовольства, кожна партія проходить контроль на кордоні згідно з вимогами ЄС. Але навіть у рамках дозволеного є можливості спрощення.

Як показав досвід війни, коли потоки товарів різко зросли, інститути співробітництва виявилися недостатньо гнучкими. Черги на кордоні влітку 2022 р. сягали десятків кілометрів, і знадобилося втручання на міждержавному рівні, щоб екстрено розширити пропуск вантажівок, запровадити спеціальні виділені смуги для руху вантажного автомобільного транспорту [9, р. 87–91].

Ще один аспект – це вирішення торговельних спорів. Угоди 1990-х не містять розвинених положень про це. У рамках асоціації Україна – ЄС є механізм вирішення спорів, але в ситуації з польською заборобою на імпорту агропродукції у 2023 р. його формально не задіяли: Україна обрала шлях подавання позову до СОТ. Втім, завдяки дипломатичній роботі, ця криза була подолана, та позов був відізнаний. Це свідчить про необхідність створення міждержавних комісій або спеціалізованих бюро задля передбачення товарного дисбалансу та вирішення потенційних конфліктних ситуацій ще до їхнього початку.

Інфраструктурний аспект тісно пов'язаний з правовими угодами. Багато проєктів фізичної інфраструктури, передбачених домовленостями, відстають; так і не електрифіковано належно залізничні стики; мало розширено прикордонні переходи.

Підсумовуючи, проблеми чинної договірної основи можна описати як невідповідність темпам і вимогам сучасної взаємодії. Правила та інститути, закладені десятиліття тому, не повною мірою справляються з нинішніми обсягами обміну та інтеграційними процесами. Задля усунення застарілих норм є потреба в ревізії та модернізації правової бази, заповненні прогалів і створенні гнучких механізмів співпраці, здатних швидко реагувати на виклики.

Для усунення згаданих недоліків і підвищення ефективності торговельно-економічного партнерства між Україною та Польщею необхідно здійснити комплекс заходів як на рівні укладення нових домовленостей, так і реформування існуючих механізмів. Саме комплексне виправлення наявних поки неврегульованих аспектів потенційно спроможне збільшити торговельні потоки між Україною та Польщею, що в умовах бойових дій дасть українській економіці додаткового поштовху та можливостей до зростання [3, р. 42].

На основі даного дослідження та виявлених у ньому недоліків договірно-правової бази та інституційного забезпечення в процесі активної євроінтеграції розроблено механізм поглиблення двостороннього торговельно-економічного співробітництва України та Польщі. Механізм включає низку взаємопов'язаних елементів, які охоплюють інституційний, логістичний, інвестиційний, цифровий та інфраструктурний напрямки співпраці. Загалом визначено десять складових, що здатні функціонувати як автономно, так і в єдиному комплексі, створюючи мультиплікативний ефект для обох країн. Реалізація запропонованого механізму сприятиме усуненню нормативних і митних бар'єрів, прискоренню руху товарів через кордон, розширенню присутності українського бізнесу на ринку ЄС і підвищенню стійкості двосторонніх економічних зв'язків.

Запропонований механізм дозволяє перейти від переважно реакційної моделі співпраці до формування активного спільного економічного простору між Україною та Польщею. Саме це створить підґрунтя до стійкого зростання двостороннього товарообігу, розширенню виробничих ланцюгів та поглиблення інтеграційних процесів між країнами.

Обом сторонам доцільно створити спільну робочу групу, за участі Міністерства закордонних справ, Міністерства економіки, Міністерства юстиції та інших дотичних органів влади, яка проаналізує всі двосторонні угоди економічного профілю на предмет їх актуальності та відповідності сучасному законодавству, відштовхуючись від загальноєвропейських норм. Отже, така група, при

кооперації зусиль, зможе розробити та реалізувати спільну стратегію задля покращення торговельних взаємозв'язків між Україною та Польщею. Бажаним початковим результатом діяльності такої групи можна буде вважати такі результати.

- ✦ *Складання переліку угод, що підлягають денонсації або заміні через дублювання або втрату актуальності.* Наприклад, можна офіційно припинити дію Угоди 1997 р. про лібералізацію торгівлі, оскільки її повністю перекриває Угода про зону вільної торгівлі між Україною та ЄС.
- ✦ *Визначення угод, які потребують оновлення або перегляду положень задля актуалізації.* Сюди може потрапити угода 1993 р. про захист інвестицій, бо сучасні двосторонні інвестиційні договори містять прогресивні норми щодо екології, трудових стандартів, прозорості тощо. Україна та Польща можуть укласти нову версію двосторонньої інвестиційної угоди або змінити норми та положення чинної угоди задля її актуалізації та гармонізації – через необхідність формування ґрунту для післявоєнної відбудови України.
- ✦ *Угода про спільний прикордонно-митний контроль.* Вона вже у стадії розробки з 2022 р. Цю угоду треба якомога швидше підписати та ратифікувати, щоб створити правову базу для функціонування об'єднаних пунктів контролю на всіх основних пунктах пропуску на державному кордоні України та Польщі. Документ має передбачати принцип «одна зупинка – один контроль», спільні оглядові групи, обмін даними в режимі реального часу, а також вирішення питань юрисдикції та відповідальності, наприклад взаємне визнання рішень контролю [20, с. 347–348].
- ✦ *Договір про взаємне визнання та обмін електронними документами* – це нова сфера, але критично важлива в умовах цифровізації. Сторони могли б укласти угоду, яка закріпить взаємне визнання електронних підписів і печаток, задля пришвидшення взаємної інтеграції, а згодом і євроінтеграції бізнесу та громадян. Також таке рішення стимулюватиме перехід на електронний документообіг у транскордонній торгівлі. В рамках цієї угоди можна створити «цифровий митний коридор», тобто інтегрувати цифрові системи митниць для обміну попередніми деклараціями, даними сканерів, ветеринарними сертифікатами, тощо [21, с. 104].
- ✦ *Угода про взаємне визнання результатів фіто-санітарного контролю.* Повністю серти-

фікувати взаємно визнаними будуть, імовірно, тільки коли Україна стане членом ЄС. Але вже зараз можна укласти угоду або протокол, де передбачити взаємне визнання окремих елементів. Окремим пунктом може бути взаємне визнання ветеринарних свідоцтв на транзитні вантажі, щоб транзит через Польщу українського продовольства не затримувався для додаткових перевірок, якщо воно йде далі, в інші країни [3, р. 41–42].

- ✦ *Створення та розвиток спільного інвестиційного фонду задля поточного фінансування та розширення спільних проєктів.* Також важливим аспектом діяльності такого фонду стане подальше залучення інвестиційного капіталу для післявоєнної відбудови економіки, інфраструктури України тощо [5, с. 61–62]. Хоч Польща і так допомагає Україні у відбудові, формальна двостороння рамкова угода могла б структурувати цю співпрацю. Вона б визначила пріоритетні напрями в галузях транспорту, енергетики, житла, механізми фінансування, де б особливі умови для польських інвесторів були гарантовані в проєктах відбудови. Спираючись на сьогоденні тенденції, що присутні в ЄС, таку розбудову можна здійснювати одразу, відштовхуючись від сучасних екологічних норм, і активно розвивати зелену та відновлювальну енергетику. Тому визначення в питаннях модернізації, відновлення або розбудови потенційних проєктів має бути чітко вирішене задля своєчасного залучення іноземних інвестицій [22, с. 347].

Необхідно підвищити ефективність вже існуючих інститутів співпраці та, можливо, створити нові, задля розширення спектру взаємодії на міждержавному рівні.

Наприклад, міжурядова комісія з економічного співробітництва повинна збиратися щороку та мати постійно діючі робочі групи за ключовими напрямками торгівлі, інвестицій, інфраструктури та цифровізації. До роботи цих груп слід залучати не лише чиновників, а й представників бізнес-спільнот, кластерів обох країн, експертів. Комісія має отримати моніторингові повноваження, що дасть змогу відстежувати виконання домовленостей і публічно звітувати. Необхідним кроком була б спільна цифрова онлайн-платформа, де відображається прогрес по кожному пункту протоколу комісії.

Міжпарламентська асамблея Україна – Польща може взяти на себе гармонізацію законодавчого поля, наприклад обмін досвідом щодо імплементації директив ЄС, спільний перегляд норм, що зава-

жають співпраці в Україні щодо концесій, приватизації, участі іноземного бізнесу, а в Польщі – щодо трудових чи імміграційних правил для українців.

- ✦ *Запровадити постійну двосторонню консультацію у форматі «Україна – ЄС за участі Польщі».* Тобто перед важливими засіданнями органів асоціації Україна – ЄС проводити окремо консультації з Польщею, щоб узгодити позиції, врахувати польські інтереси та підтримку. Польща фактично може стати неофіційним «адвокатом» України у Брюсселі, але для цього потрібно наперед обговорювати всі технічні питання, щоби уникати сюрпризів на кшталт зернової кризи.
- ✦ *Активніше залучати регіони та міста до виконання економічних угод.* Угода 2025 р. про регіональний розвиток передбачає роботу на рівні громад. Варто продовжувати регулярні форуми мерів прикордонних міст, зустрічі голів воєводств та голів обласних рад України, де б обговорювалися конкретні проекти, такі як індустріальні парки, логістичні хаби, навчальні програми.

Васпекті цифровізації процедур і впровадження сучасних систем – у розвитку договірної бази слід робити ставку на цифрові рішення, які значно скорочують можливості для бюрократії та корупції.

- ✦ *Повна інтеграція України до системи європейського цифрового транзиту (NCTS) разом з Польщею.* Це вже планується до 2026 р., але слід прискоритися, можливо, за рахунок додаткових ресурсів ЄС.
- ✦ *Запровадження eTIR та eCMR на практиці буде можливо, коли буде готова технічна база.* Тобто треба укласти між митницями протокол, за яким електронні накладні й електронні гарантії визнаються без паперів. Це дозволить вантажам їхати «без зупинки» через кордон. Україна та Польща можуть стати першими, хто реалізує eTIR на двосторонньому рівні в Європі. Відповідно, водіям не доведеться оформлювати паперові книжки TIR чи CMR, усе буде онлайн, – економія часу і коштів [16].
- ✦ *Використання системи «єдиної зупинки» на залізниці.* Як тільки дозволять безпекові умови, відновити спільне перевантаження вагонів на прикордонних станціях з присутністю обох сторін. Це матиме прямий вплив на час і собівартість експортної та імпоротної діяльності на українському ринку, та пряму приведе до зменшення витрат і часу на логістику.

- ✦ *Об'єднання систем «Дія» і «mObywatel» для економічної активності.* Наприклад, щоб український підприємець у Польщі міг пред'явити свої документи через Дію нарівні з польським застосунком. Це підсилить інтеграцію ринків праці, послуг. Також важливим аспектом для громадянської взаємної інтеграції є розвиток культурної галузі, із залученням Міністерств культури обох країн, задля формування нового стилю сприйняття та розуміння специфіки населення обох країн [11, s. 245].

Удосконалення двосторонньої бази не відбувається у вакуумі, її треба синхронізувати з Євросоюзом. Польща у 2025 р. головує в ЄС, і є шанс впести двосторонні ініціативи в порядок денний ЄС, наприклад ініціювавши створення спільного митного простору «Україна – Польща». Або використовувати Люблинський трикутник для економічних ініціатив. Так, три країни вже зможуть пролобіювати більші транспортні квоти в ЄС, розвивати спільні логістичні ланцюги через порти Балтики тощо.

ВИСНОВКИ

Отже, запропонований механізм спрямовано на те, щоб оновити договірну основу відповідно до сучасних викликів, а саме, цифрових, інтеграційних, післявоєнних. Його реалізація зміцнить інституційну спроможність обох держав у плані керування стрімко зростаючими обсягами взаємодії. Важливо, що Україна та Польща вже мають політичну волю до зближення. Залишилося технічно оформити цю волю у вигляді ефективних угод, які працюватимуть на благо обох економік.

Українсько-польське торговельно-економічне співробітництво пройшло значний шлях трансформації: від встановлення базових договірних принципів на початку 1990-х до сучасного стратегічного партнерства, інтегрованого в загальноєвропейський контекст.

Сформована договірно-правова база співробітництва є однією з найбільш розгалужених у порівнянні з іншими двосторонніми відносинами України. Вона налічує 156 чинних документів, які охоплюють практично всі аспекти економічних зв'язків – від торгівлі, інвестицій, податків до галузевих напрямів.

Необхідна модернізація договірної бази шляхом ревізії чинних угод, розробки нових угод у сфері цифрової економіки, спільного контролю, фітосанітарного визнання та післявоєнної відбудови.

Посилення інституційної співпраці, регуляризація роботи міжурядової комісії, створення можливості екстрених консультацій для вирішен-

ня торгових спорів, залучення регіонів та бізнесу до формування порядку денного дозволить покращити двостороннє співробітництво.

Цифровізація та спрощення процедур упродовження шляхом цифрового митного коридору, тобто повної електронної інтеграції митниць, сприятиме взаємному визнанню електронних документів.

Гармонізація стандартів допоможе активнішій роботі зі зближення українських сертифікаційних систем з європейськими, аби мінімізувати нетарифні бар'єри. Польща тут може виступати ментором, допомагаючи Україні отримувати необхідну акредитацію загальноєвропейського зразку для своїх лабораторій та органів оцінки відповідності.

Виконання цих рекомендацій приведе до синергетичного ефекту – з одного боку, усунення технічних перепон спростить торгівлю та логістику, що вигідно обом економікам, а з іншого – ще більше інтегрує Україну в єдиний економічний простір з ЄС через польські «ворота».

Також важливим аспектом гармонізації законодавства та інтеграції України до ЄС стане можливість залучення інвестицій для післявоєнного відновлення економіки, модернізації вже існуючих підприємств тощо.

Для Польщі це значитиме закріплення статусу головного партнера України в Європі, отримання економічної вигоди від спільних проектів реконструкції України, розширення ринків збуту. Для України – прискорення економічного відновлення, підготовка до виконання критеріїв членства та поступове включення в регуляторне поле ЄС навіть до формального вступу, шляхом описаної інтеграції систем, визнання документів, участі у програмах тощо.

У цілому, українсько-польське економічне співробітництво лишається динамічним і взаємовигідним, а його договірно-інституційне підґрунтя потребує гнучкого оновлення відповідно до змінюваного середовища. Реалізація запропонованих заходів сприятиме переходу на новий рівень інтеграції, коли двосторонні відносини фактично стануть частиною спільного європейського ринку, з мінімальними бар'єрами та максимальними можливостями для бізнесу та громадян обох країн. Це буде логічним продовженням тридцятирічної історії партнерства, скріпленого як добросусідством, так і спільним баченням європейського майбутнього. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Babets I. Assessment of the Impact of Trade with Poland on Ukraine's Economic Growth. *Economics and*

Education. 2023. Vol. 8. Iss. 1. P. 52–59.

DOI: <https://doi.org/10.30525/2500-946X/2023-1-7>

2. Borshchevskyi V., Kozlowski A. R., Tyrus B. Institutional Aspects of the Development of Ukrainian-Polish Economic Co-operation in the Context of Contemporary Security Challenges. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2025. Vol. 11. Iss. 4. P. 79–97. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2025-11-4-79-97>
3. Dykha M., Dykha V., Konieczny G. Foreign Trade Activity of Ukraine and Poland: Trend Analysis and Prospects for Further Cooperation. *International Interdisciplinary Scientific Journal "Expert"*. 2024. Vol. 1. Iss. 3. P. 29–44. DOI: <https://doi.org/10.62034/2815-5300/2024-v1-i3-002>
4. «Шляхи солідарності» ЄС – Україна. URL: https://transport.ec.europa.eu/ukraine/eu-ukraine-solidarity-lanes_uk
5. Гернего Ю. О. Фактори активізації соціальних інвестицій бізнесу в Україні та Польщі. *Фінанси України*. 2024. № 7. С. 49–65. DOI: <https://doi.org/10.33763/finukr2024.07.049>
6. Kryvenko N. Foreign Trade in Agricultural Products between Poland and Ukraine in the Context of the Development of International Economic Integration. *Problemy Rolnictwa Światowego*. 2024. T. 24. Nr. 3. S. 4–25. DOI: <https://doi.org/10.22630/PRS.2024.24.3.9>
7. Kyrylov Y., Yurchenko I., Khomiuk N. et al. Comparison of the Agricultural Land Market of Ukraine and Poland in the Context of Sustainability. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*. 2025. Vol. 47. Iss. 3. P. 409–417. DOI: <https://doi.org/10.15544/mts.2025.33>
8. Мельник Т., Туніцька Ю. Зовнішньоторговельні зв'язки України та Польщі: 2022–2024. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2024. № 5. С. 4–24. DOI: [https://doi.org/10.31617/3.2024\(136\)01](https://doi.org/10.31617/3.2024(136)01)
9. Olechnicka A., Kniazevych, A. War-induced relocation of high-tech companies: Spatial perspectives from Ukraine and Poland. *International Entrepreneurship Review*. 2025. Vol. 11. No. 2. P. 83–103. DOI: <https://doi.org/10.15678/IER.2025.1102.05>
10. Pietukhova Y. European integration course of Ukraine: implementation of national interests and current challenges. *Skhid*. 2025. Vol. 7. Iss. 3. P. 59–64. DOI: <https://doi.org/10.21847/2411-3093.2025.738>
11. Sendetskyi A. Analysis of the Place and Role of Theatre in Cultural Diplomacy: Relations Between Poland and Ukraine (2014–2023). *Santander Art and Culture Law Review*. 2025. Nr. 1. S. 229–248. DOI: <https://doi.org/10.4467/2450050XSNR.25.011.21967>
12. Soloviova A., Fomin A. Ukraine and the EU: Prospects and Challenges on the Road to Integration. *Acta De Historia & Politica: Saeculum XXI*. 2025. Vol. 09. P. 58–68. DOI: <https://doi.org/10.26693/ahpsxxi2025.09.058>

13. Zalizniuk V., Artamonova G. European Perspectives of International Economic Integration of Ukraine. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2025. Vol. 11. Iss. 2. P. 80–94.
DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2025-11-2-80-94>
14. Договірні-правова база між Україною та Польщею. *Посольство України в Республіці Польща*. URL: <https://poland.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/233-dogovirno-pravova-baza-mizh-ukrajinoju-ta-polyshheju>
15. Ізмайлов О. І. Аналіз взаємозв'язку галузей економіки України та Польщі. *Економіка та суспільство*. 2025. Вип. 76.
DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-76-16>
16. Україна готова приєднатися до системи електронної товарно-транспортної накладної ЄС. *Урядовий портал*. 17.04.2023 р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/ukraina-hotova-priednatysia-do-systemy-elektronnoi-tovarno-transportnoi-nakladnoi-ies>
17. Криштанович М. Ф. Українсько-польські міжнародні відносини в контексті євроінтеграції та євроатлантичного вибору. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 24.
DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-24-44>
18. Мелекесцев К. І., Бут О. М. Україна та Республіка Польща: еволюція від білатеральних відносин до євроатлантичної інтеграції: монографія. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2020. 200 с.
19. Посилюємо міжнародне партнерство у сфері цифровізації: Україна та Польща підписали Меморандум. *Міністерство цифрової трансформації України*. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/technologies/posilyuemo-mizhnarodne-partnerstvo-u-sferi-tsifrovizatsii-ukraina-ta-polshcha-pidpisali-memorandum>
20. Петрова І. П. Митна реформа Європейського Союзу: досвід, корисний для України на шляху до Євроінтеграції. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. Вип. 3. Ч 3. С. 345–351.
DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.03.3.54>
21. Посохов І. М., Сусліков С. В., Гусарова Д. М. Генеза економічної інтеграції України до ЄС. *Економіка. Фінанси. Право*. 2024. № 5. С. 103–108.
DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2024.5.19>
22. Прокопенко О., Васишин С., Матвієнко В. та ін. Фінансові та економічні перспективи створення проєктів зеленої енергії в співпраці України та Польщі. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2024. No. 4. P. 332–350.
DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.4.57.2024.4464>
23. Сінкевич Є. Г. Українсько-польські відносини (1918–2020) : навч. посіб. Черкаси : Вид-во Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького, 2020. 145 с.
24. Тарасенко В. Українсько-польська гуманітарна співпраця: сучасний стан та перспективи. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Міжнародні відносини»*. 2023. Т. 57. № 1. С. 80–86.
DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2292.2023/1-57/80-86>

REFERENCES

- Babets, I. (2023). Assessment of the Impact of Trade with Poland on Ukraine's Economic Growth. *Economics and Education*, 8(1), 52–59.
<https://doi.org/10.30525/2500-946X/2023-1-7>
- Borshchevskyi, V., Kozlowski, A. R., & Tyrus, B. (2025). Institutional Aspects of the Development of Ukrainian-Polish Economic Co-operation in the Context of Contemporary Security Challenges. *Baltic Journal of Economic Studies*, 11(4), 79–97.
<https://doi.org/10.30525/2256-0742/2025-11-4-79-97>
- Dohovirno-pravova baza mizh Ukrainoiu ta Polshcheiu* [Treaty and legal framework between Ukraine and Poland]. (n. d.). Posolstvo Ukrainy v Respublitsi Polshcha [Embassy of Ukraine in the Republic of Poland]. <https://poland.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/233-dogovirno-pravova-baza-mizh-ukrajinoju-ta-polyshheju>
- Dykha, M., Dykha, V., & Konieczny, G. (2024). Foreign Trade Activity of Ukraine and Poland: Trend Analysis and Prospects for Further Cooperation. *International Interdisciplinary Scientific Journal "Expert"*, 1(3), 29–44.
<https://doi.org/10.62034/2815-5300/2024-v1-i3-002>
- Herneho, Yu. O. (2024). Faktory aktyvizatsii sotsialnykh investitsii biznesu v Ukraini ta Polshchi [Factors of activating social investments of business in Ukraine and Poland]. *Finansy Ukrainy*, 7, 49–65.
<https://doi.org/10.33763/finukr2024.07.049>
- Izmailov, O. I. (2025). Analiz vzaiemovv'iazku haluzei ekonomik Ukrainy ta Polshchi [Analysis of the relationship between the sectors of the economies of Ukraine and Poland]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 76.
<https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-76-16>
- Kryshtanovych, M. F. (2021). Ukrainsko-polski mizhnarodni vidnosyny v konteksti yevrointehratsii ta yevroatlantychnoho vyboru [Ukrainian-Polish international relations in the context of European integration and Euro-Atlantic choice]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 24.
<https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-24-44>
- Kryvenko, N. (2024). Foreign Trade in Agricultural Products between Poland and Ukraine in the Context of the Development of International Economic Integration. *Problemy Rolnictwa Światowego*, 24(3), 4–25.
<https://doi.org/10.22630/PRS.2024.24.3.9>
- Kyrylov, Y., Yurchenko, I., Khomiuk, N., et al. (2025). Comparison of the Agricultural Land Market of Ukraine and Poland in the Context of Sustainability. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*, 47(3), 409–417.
<https://doi.org/10.15544/mts.2025.33>

- Melnyk, T., & Tunitska, Yu. (2024). Zovnishnotorhovelni zviazky Ukrainy ta Polshchi: 2022–2024 [Foreign trade relations between Ukraine and Poland: 2022–2024]. *Zovnishnia torhivlia: ekonomika, finansy, pravo*, 5, 4–24.
[https://doi.org/10.31617/3.2024\(136\)01](https://doi.org/10.31617/3.2024(136)01)
- Mieliekiestsev, K. I., & But, O. M. (2020). *Ukraina ta Respublika Polshcha: evoliutsiia vid bilateralnykh vidnosyn do yevroatlantychnoi intehratsii* [Ukraine and the Republic of Poland: Evolution from bilateral relations to Euro-Atlantic integration]. DonNU imeni Vasylia Stusa [Vasyl Stus Donetsk National University]. Vinnytsia.
- Olechnicka, A., & Kniazevych, A. (2025). War-induced relocation of high-tech companies: Spatial perspectives from Ukraine and Poland. *International Entrepreneurship Review*, 11(2), 83–103.
<https://doi.org/10.15678/IER.2025.1102.05>
- Petrova, I. P. (2025). Mytna reforma Yevropeiskoho Soiuzu: dosvid, korysnyi dlia Ukrainy na shliakhu do Yevrointehratsii [Customs reform of the European Union: experience useful for Ukraine on the way to European integration]. *Analitychno-porivnialne pravo*, 3, Ch. 3, 345–351.
<https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.03.3.54>
- Pietukhova, Y. (2025). European integration course of Ukraine: implementation of national interests and current challenges. *Skhid*, 7(3), 59–64.
<https://doi.org/10.21847/2411-3093.2025.738>
- Posokhov, I. M., Suslikov, S. V., & Husarova, D. M. (2024). Geneza ekonomichnoi intehratsii Ukrainy do YeS [Genesis of economic integration of Ukraine to the EU]. *Ekonomika. Finansy. Pravo*, 5, 103–108.
<https://doi.org/10.37634/efp.2024.5.19>
- Posyliuemo mizhnarodne partnerstvo u sferi tsyfrovizatsii: Ukraina ta Polshcha pidpysaly Memorandum [Strengthening international partnership in the field of digitalization: Ukraine and Poland signed a Memorandum]. (n. d.). Ministerstvo tsyfrovoy transformatsii Ukrainy [Ministry of Digital Transformation of Ukraine]. <https://thedigital.gov.ua/news/technologies/posilyuemo-mizhnarodne-partnerstvo-u-sferi-tsifrovizatsii-ukraina-ta-polshcha-pidpisali-memorandum>
- Prokopenko, O., Vasylishyn, S., Matviienko, V., ta in. (2024). Finansovi ta ekonomichni perspektyvy stvorennia proektiv zelenoi enerhii v spivpratsi Ukrainy ta Polshchi [Financial and economic prospects for creating green energy projects in cooperation between Ukraine and Poland]. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 4, 332–350.
<https://doi.org/10.55643/fcapt.4.57.2024.4464>
- Sendetskyi, A. (2025). Analysis of the Place and Role of Theatre in Cultural Diplomacy: Relations Between Poland and Ukraine (2014–2023). *Santander Art and Culture Law Review*, 1, 229–248.
<https://doi.org/10.4467/2450050XSNR.25.011.21967>
- Sinkevych, Ye. H. (2020). *Ukrainsko-polski vidnosyny (1918–2020)* [Ukrainian-Polish relations (1918–2020)]. Vyd-vo Cherkaskoho natsionalnoho universytetu imeni Bohdana Khmelnytskoho [Publishing House of Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy]. Cherkasy.
- Soloviova, A., & Fomin, A. (2025). Ukraine and the EU: Prospects and Challenges on the Road to Integration. *Acta De Historia & Politica: Saeculum XXI*, 09, 58–68.
<https://doi.org/10.26693/ahpsxxi2025.09.058>
- Tarasenko, V. (2023). Ukrainsko-polska humanitarna spivpratsia: suchasnyi stan ta perspektyvy [Ukrainian-Polish humanitarian cooperation: current state and prospects]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Seriya «Mizhnarodni vidnosyny»*, 57(1), 80–86.
<https://doi.org/10.17721/1728-2292.2023/1-57/80-86>
- Ukraina hotova pryednatysia do systemy elektronnoi tovarno-transportnoi nakladnoi YeS [Ukraine is ready to join the EU electronic consignment note system]. (2023, April 17). Uriadovy portal [Government portal]. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/news/ukraina-hotova-pryednatysia-do-systemy-elektronnoi-tovarno-transportnoi-nakladnoi-ies>
- YeS – Ukraina «Shliakhy solidarnosti» [EU – Ukraine Solidarity Lanes]. (n. d.). https://transport.ec.europa.eu/ukraine/eu-ukraine-solidarity-lanes_uk
- Zalizniuk, V., & Artamonova, G. (2025). European Perspectives of International Economic Integration of Ukraine. *Baltic Journal of Economic Studies*, 11(2), 80–94.
<https://doi.org/10.30525/2256-0742/2025-11-2-80-94>